

هینهین خانم

۹

ماموستا هین

چیزکی: حمه‌مه‌فریق حمسن

hemeifarik@yahoo.dk

ئهود چند رۇزىكە (هینهین خانم) بەدل و بەگیان سەرقالى پەيداکردنى كەرسەكانە. ماوهى نېيە سەرى خۆى بخورىتى. بەنيازە كارى ئەمجارەيانى ناوازىدىن. لە ئاستى ئەپلە و پايەيدا بىن، كە مىرددە ئازىزەكەي خەون و زىنده خەونى پىۋە دەبىنى. ئەمېشى بىن گەورەدەبىن ئەگەر بەخت هىتىلى و بەنسىب بۇو. لەكۈي بەزىنە پىشكەر ناوى يىتنى تا بەزىنە بەرپۇھەبەرىكى قوتابخانەسى سەرتاتىي؟ ئەگەر ئەم ھەولەش وەك ئەوانى پىشۇو سەرگەرتۇو بىن ئەوا ھەنگاوىكى دىكە بە پلىكانە كۆمەلايەتىدا ھەلدەكشى. هینهین خانم چاوى لەو رۇزىكە مىرددەكەي بەمراز بىغا. راستە پىاوهكەي بەمشۇورە و جاروبار بىرۇكەي نوچى بەخىالدا دى. ماوهىكىشە پشتى كردۇتە يارىي تاولە. بەلام ئەم بەمراز گەيشتنە، ئەگەر لەچارە نووسرابىن دەستېرەتىگىنى ئەمېشى تىدايدا.

(ماموستاهىن) يىش بەرددوام بىرى لىدە كاتھوو. بىتو مرازى حاسلىقى بىن، ئەوا قەلەمبازىك لەبوارى پىشەكەيدا بەرەو پىش دەچىن، كە خولياو خەونى ھەموو ماموستايىكە و لەتىو ھەزار ماموستادا ئەمجا يەكىكىيان پىيىدەگا. ئەم لە دەستېرەتىگىنىي ژنهكەي ئەرخایەنە. وەلى نامە ئەمجارەيان نابىن ھەزار و ساكارابىن. گەرەكە لە ئاستى پۆستەكەدا پوخت و بەناوەرۇك بىن...

دنيا بىشەيدى. رېتى تىدەچىن ماموستايى وا، كە خاوهنى ژنىكى دەستېرەتىگىنى وەك هینهين خانم بىن، لە شوپىتىنى دىكەشەبىن، بەلام بۇونى بەرپۇھەبەرى پەرورىدە و فيرەكىن لەم تەرەح، جۆرىكە لە خەون و خەيال.. ئەم ماموستا بە (ھين) ناسراوه؛ شانى دابۇوهبەر و ئاسايى لە قوتابخانەيەكى شاردا يىدەنگ وانەي دەوتهوو.. سالڭار تىپەرپىن و بەرپۇھەبەرى مەعاريف خانەنىشىن كرا. ھەر بەدەست بەكاربۇونى بەرپۇھەبەرى نوچى، بىرۇكەيەكى زېرىن لە مىشكىدا چەخماخەي داۋ درەوشایەوە.. هینهين خانمى خىزانى راپسارد. ئەمېش بەتاپىكەارىي سىننېيەك پاقلاوهى بۆ چىتكىدە. ماموستاهىن سالدانە سالدانە سىننېيە پاقلاوهى نايەبان تەپلى سەرى و ھەپتەي كەدى. تەق تەق لە دەرگەي مالىي بەرپۇھەبەرى مەعاريفى نوچى دا. خزمەتكارى بەرپۇھەبەر بەدەنگىيەوە ھات. ماموستاهىن لەگەل سىننېيە شىرىنېيەكەدا كورتە نامە كېشى دايىدەست، تا بىگەيىتىتە خودى بەرپۇھەبەر. نامە كەمېش وەك سىننېيە پاقلاوهى كە سادە بۇو. (لە كانگەي دلەمەوە تەبرىقات تەقدىم دەكەم. جەنابات بەحەق و حەقىقت و بىلا مۇنازىع مۇستەھەقى ئەم مەنصلەبە رېھىعەن. موجەدەدەن تەبرىك.. واژو: موخلىستان: ماموستاهىنى كورپى هينى كورپەزاي هيىن، لە قوتابخانەي هيىن سەرتاتىي كورپان. لە شارى سولەيمانىيە.. بەرۋار: هيىن ھەزار نۆسەدو پەنچاۋ هيىن...) مانگىكى بىردى و نەبرىد ماموستا هين پلەيەك سەركەوت و بۇوە يارىدەدەرى بەرپۇھەبەرى قوتابخانەكەي خۆى.

***

دواي چوار سال، بەرپۇھەبەرى مەعاريف گۈزىزايەوە و يەكىنلىكى نوچى بۆ سلىمانى دانرا. ماموستا هين تەكلىفي سىننېيەكى دىكەي پاقلاوهى كىدە. هینهين خانم بەلایەوە بەسەندبۇو. چونكە سىننېيە كەم بەخىر گەرپا كارى خۆى كەرىد.. ماموستا نامە پېرۇزبايى نايە تەنكەي باخەلى، كە ھەر وەك جارى پىشۇو بۇو، تەنبا ئەم چەند وشەيەي وەك دىيابەن لە پىشەو بۆزىياد كەرىدبوو: ((ئەي داھىتەرلىنى داھىتەرلىنى دلىر و داناترىن دانايىنى دنیادىيە و دلاؤاترىن دلاؤەرى دلىپاک...)) سىننېيەكەي نايەبان نەرەي شانى و گەياندىيە مالىي بەرپۇھەبەرى مەعاريفى نوچى. بىتەھى ئاستەنگىكى بىتە پى كارەكەي راپەرەند. دواي چاوهپروانىيەكى دوومانى ماموستاهىن بۇوە بەرپۇھەبەرى ئەو قوتابخانە نوچىيە تازەكى لە گەرەكىنلىكى پەرگەي شاردا ئاواكراپۇو.

ددورانی پاشایه‌تی پیچرایه‌وه. به‌ریوه‌به‌ری مه‌عاریف له‌سهرکار لابرا. وەلی مامۆستا هینى به‌ریوه‌به‌ری قوتاچانه له جىنى خۆى مایه‌وه. به‌ریوه‌به‌ری نوئى په‌روه‌رده و فيرکردن گەشته شار.. ئەمچاره‌يان هینهين خانم سەرقالى رازاندنه‌وهى سينىيەكى گەوره و تايىه‌تىيە له پاقلاوه و حوسنېيەخان و زلوبىيا و بوچە و پەنجەي خانم و برمە و ناوکى بۇوكى و لوقمه‌قازى و داتلى و شەعرىيەبى به‌گويىز و گىتەمەزگى.

مامۆستا هینىش، لاي خۆىوه خجللى نووسىنى نامەكەيد. ئەگەرچى كەمكەم دەستى نووسىنىشى ھەيدى بەلام نامەيەكى بەو جۆره بۆ كەسىتىيەكى بىندپايەي وەك بەریوه‌به‌ری په‌روه‌رده و فيرکردنى سەردەمەتكى نوى و بە نىازى پلهو پايەيەي (پشکنەراي)، نابىن ھەروا ساده و ساكارا بى، گەرەكە نامەيەك بى، ھەركە بەریوه‌به‌ری گشتىي لەزىز كارىگەرەي سينىيە شىرىنېيە تايىه‌تىيە كەدا خۆيتىيەوه، دەم و دەست نەمەك بىگرى و لە ئاستى بەرزى ھونەری نامە نووسىنىشدا، وەك پاقلاوه كە واق بىتىي و بچىتە سەر ئەو باوهەرى مامۆستا هين شايىتەي پۆستى پشکنەرەيە.

دواي دراندى دەيان رەشنووس و بەدم کىشانى چەند پاكەتىك سىگارى (غازى)يەوه، پاكنووسى نامەكەى گواسته‌وه سەر كاغەزى بە پەپولەي پەنگاۋەگ رازاوه، لهوانەي دلدار و دولبەرە ھەرە رەۋمانسىيە كانى سەرددەم بەكاريان دىتىا:

[ئەي عەليمترين عالمانى عالەم لە علۇومى عەقلى و نەقلى. ئەي صاحبى سەويتىرین و بەسامترىن شەخصىيەت و سەلەيمترين سلووک و سەلېقەي ليواي سلىمانى. وەي زەپەيىن و زۆرزاڭتىرىن زانىيائى زەمان و زەمەن. وەي موعەللەيمى عالى جەناب و موعەللەي عومومى عىلەمەكان. وەي عارفترىنى عىرفانىي مەعرووف و لە تەعرىف نەھاتوو.. ئەي مودىرى مودىرىل ئومۇورى بەمودارا و مودىرىك و مودىرىك و مۇئىمەن و منھووھر، لە ئۇمۇورى دونياو دين باخىبەر، جەنابى مودىرى تەرىبىي و تەعلەمي ئەكىرەر و سەرەرەر. بەتەشىرىفى شەرىفتان لە بۆ ليواي سولەيمانى، شار موشەرەف بۇو، دووشەشى هانى...]

مېرىد مندالىكى پاڭ و خاۋىتى چواربەل قەھى سينىيەك پاقلاوه بەرنجۆك داپۇشراوى لەبان بالىنەكەي تەپلى سەرى داناوه و بەداواي مامۆستا هيندا دى. مامۆستاش ملبەندىكى جەرگىي سادەي بەستوو، قاتىك فاسۇنى شىنى لەبەرە و پېتلاوه رەشەكانى تازە بۆياخ و تېفيتىھەن، سەريان لەبەر دابىتىه. لەگەل ھەنگاۋاناندا حىرەيەن دى. ئەم جىرەيە رەزمى بەھەنگاۋەكان و فيزى بە كەسىتىي ئەو داوه. مامۆستا هين بەرز و رېك و دوور، بۆ پېش خۆى دەرپوانى. ئەو پېتىخۇش نىبىي لەم دەرفەتەدا سلّاو لەكەسىن، ناسىباۋى بىا، يان كەسىن، ناسىباۋى سلّاوى لېتىكا. بىرە زۆرىشى مەبەستە كەس پېتىنەزانى بەج كارىكەو سەرقالە. ئەم ئىستا خەيالى لە شوېتىكى دىكەيە دىكەيە..

[ئەوا بى پېشەكى و ئاڭادار كەردنەوه ؛ بەنيازى پشكنىن گەشىتەجى. ئۆتۈمىبلەكەي ژىرى خشاندى و گەرداۋىك تۆزى بەئاسماندا كەردى، لەسەرخۇ لە پېشى پاسقەمەرە دابەزى و راست لە دەرگەي سەرە كىيەوه خۆى بەقتاچانەي قەرەداخى كىشتوكالىي سەرەتايىدا كرد و لىيان وەزۇوركەھوت. بەریوه‌به‌ر لە پەنجەرە ژۇورە كەيەوه چاۋى لېبوو. ملبەندەكەي بىرى پېتىكەدەوە. دەستىكىشى بەگۇدلە خاۋەكەيدا هىتىا، بۆدواوه ھەلەيداھەوه، بەمامۆستاي شاغىر، كە لەپائىدا، خەوەنوجىكىي بۇو وەت: ((بەفر كانى ھەممۇ صنفەكان بگەرى و ئاڭاداريان بىكە، موفەتىش لەناوه. چى تەلەبەي كەچەلېشمان ھەن لەدەرگەي بەشى كىشت و كاللەو بىانىتىرەوە، با وەل بىن...)) بۆخۇشى بەدەلەكوتى و بزەيەكى دەستكىرددەوە بەرەپېرى جەنابى پشكنەر ھات. دوگەمەيەكى چاڭتەكەي داخست و بەنيازى تەۋەقە ھەردوو دەستى بۆ درېڭىزكەدە. دواي خېرئامايەكى گەرم، شان بەشانەوە بەرە ژۇورى خۆى و مامۆستاييان چۈن. بەدم پېتە كارگوزارەكەي كەمنى هىتىا يەملاوه و چپاندىيە گوپىدا (ھەر ئىستا بىرۇ پېتىان بلى با قەلە خرتەكەيان سەرپىن، موفەتىش تەشىرىفى هىتىاوه. بىرت بىن بلى خرتەكەيان). ئەمجا بەزەرەدەنەوه ئاۋرى لە جەنابى پشكنەر دايەوه و وتنى: ((سېھىتىش لە خزمەتداين بۆ وەزىارە))]

لهم ددهمدا مامۆستاھین گەيشتە بەرددم مالى بەرپۇوهبەرى پەروەردە و فيئرکردن و بەئاڭاھاتەوە. لەھىكىرا وشكە كۆكى لەسەرييەك، كە پىشتىر بەخۆيەوە نەدىبىو بەرىيىنى گرت و بەرىنەدەدا. دەسىرە ئاورىشىمە چوارقەد كراوە كەدە لە گىرفانى دواھى دەرھىتا و بەزارىيە گرت. بەنگى سوور ھەلگەرە و چاوانى فرمىسىكىيان تىزاز.. لەبەر دەرگەدا ھەلۋەستا و لەسەرييەك چەند ھەناسىيەكى قوولى ھەلمىزى. پىشۇرى ھاتەوەبەر و لەسەرخۇ لە دەرگەي دا.. حەپينى گەمالىيەك لە گۈيىدا دەنگى دايەوە. راچەنلى و خەجلە .. دواى چاوهپۇانىيەك، كە هيىنەدە بەلايەوە درېزبۇو لەبەرى نەدەرپۇيى؛ سەبىرى سوا و ترپەي پىئىه، واھاتىن - يكى نەيىست و دەرگاي تايىن واز نەبوبو.. ئەمچارەيان نەختىن توندىر دەرگەي كوتا.. حەپە حەپە كە دىسانەوە لەپەردەي گۈيىكانى دايەوە. ئەمەيان تەواوە، خانمى خىزانىتى) ئەممە لە ناخموھو وت و تاكىكى دوودەرىيە كە گۈيى لە شەپەشەپى سۆل بۇو. (ئەمەيان تەواوە، خانمى خىزانىتى) ئەممە لە ناخموھو وت و تاكىكى دوودەرىيە كە والبۇو. لە حەپەي گۆلەسە كە كەللە زەنگەي لە ژۈورىدە بەپەتاو ھات، تووشى شەمەزلىنى كوتۇپىر ھات. وەختابو دلى بەرىتەوە و بکەۋىتە سىنۇوقى سىنگىيەوە. وەلنى ھەولى دەدا نەيىاتە سەرخۇي. بەجۇوتە جەنابى بەرپۇوهبەرى پەرپۇوه و قەپە گۆلە كەي بۇو. بەلام ئەم نەيىستىبۇو جەنابى بەرپۇوهبەرى پەرپۇوه دەرى نوي، گەمالىيەكى تىسلىنى چۈرۈشى زلى لەم جۆرەي ھەبنى، ئاڭا لەچاوه زەرددە كانىيە بىارى. بەرپۇوهبەر بۆ خۆشى فيلهزەلامىيەكى گەرگەپى تەنگە ئەستەتۈرۈ سوورە بۇو. بەتۈرىي پىjamەي خەتھەت و جۇوتى سۆلى چەرمى رەشەھە خۆي دەرگەي لېكىردىوھ. مامۆستا هىن نەيزانى لە سۆنگەي چىيەوە لەو ھەناسىيەيەدا وھەيادى بەخەيالدا ھات ئەگەر بىتتو كەمن لە داب و نەرىتە باوهە كان لابدا و بىتەزاڭەتىن بىنۋىتىن، ئەم مودىرە نوينىيە لەدەستى دى گەمالەرەشى تىبەردا، بەقەپال شىر و هوپى بىكا، بۆيە تەواو خەجلاپۇو.. پۇورى بەرپۇوهبەر پەنمابۇو، وەك ھىشتا خومار بى. بەرچاوى زىياد لە ئاسايىن كىسى كىردىبۇو. پىوهى دىاربۇو، كە ئەو كەسىكى ئەلكبۇولىيە. مامۆستا ھىنيش بەلە بارىكەلەيە كى كورتەبالىي قەخاوى داماو، تەواو بەزەيى بەخۆيدا ھاتەوە.

سەگەرەش دووسىن جاران لە حەپەي دا. مالە ورفاھە دوو نېھۆمىيە كەي بەرپۇوهبەر وەك ئەشكەوت دەنگى دايەوە. ئەھى پاستى بىن گەفىنى تووتەي سياو لە ناخى مامۆستا ھىنيشدا دەنگىدایەوە. سەگەرەش لەمۆزى بۆ جەنابى بەرپۇوهبەر درېز دەكەد و كىللى بادەدا. دواتر لەمۆزى بۆ ئەم دەھىتا و دەيمپاند. خەرىك بۇو كەن زەرد بىكا.

(ادىارييەكى بچۈوكم بۆ ھىناتون: ئۆمىيەدەوارم لايقتان بىن و لەم عەبدە موخلisisە خۆتانى وەرېگەن!!)

زۆرى لە خۆي كرد، تا توانى بەدەنگىتى نۇوساوهو ئەمەندە دەرپىرى. بەرپۇوهبەر كەمن لېيھاتە دواوه و بەچاوه ھەلۋاساوه كانىيە لە تەوقى سەرە كەريم و شانە كراوهە كەيەوە ھەتا بېئلەو تازەبۇياغە بىرېقدارە كانى دايە بەر مەزەندە. دواتر بەدەنگىتى بەرز و بە تۆنېتى گې، لە شىيەتى پەرسىيارىكى تىكەل واق ماندا پرسى:

(1) بەموناسەبەتى چىيەوە جەناب؟!)

مامۆستا هىن دەستى بۆ تەنكەي باخەلى بىردى و بەرپۇوهبەرىش جۆرەي دېقەتى دەدا وەك بىيەوهى بەپارووېك لوولىدا و بىخوات. نامە كەي زۇو بەدەستەوە ھات. وەلنى لە شەمەزلۇدا نامە بەرپۇوه سەر پلىكانىيە بەرددەرگە. دانەوېيەوە و ھەلەيگەرتەوە. تەقەتەقىكى بىتام لە بېرىپەي پېشىيەوە ھات. لە ھىكىرا بەخۆي زانى، كە سەرتاپا لەشى نىشىتۇتە سەرئارەقە.

(2) قوربان بە موناسەبەتى موباشەرەتانەوە وەك مودىرى تەرىيە و تەعلیم. ئەم شارەشتان گەورە كردى!!) لە گەل ئەوهەشدا وشەيەك لە قورىگى نەگىرا و تەواو بىنگىرى قسەكانى دەرپەراند. وەلنى سەگەرەش وەك دەمودەست قسەكانى وەرپىگەرىتە سەر زمانى عمۇمۇ؛ بەقەدەر ژمارەي وشەكانى ئەم حەپاندى.. وەرپىنېتى دوو دەنگى. حەپىنى گۆلى تايىن جارىك لەناو دەرگە و جارىكى دى لە راپەوهە كانى مالى بەرپۇوهبەردا دەنگى دايەوە و لەوەدابۇو زراوى مامۆستا هىن بېرىتىن. نامە كەي بۆ بەرپۇوهبەر درېز كردىوھ. ئەھوיש ويسىتى بەسەرى دووپەنچە لېي وەرگەرى، بەلام لېي وەرنە گرت. بەچاوه ھەلۋاساوه كانى وەختابو يىكا بەدلۇپىك ئاواو لەبەر دەرگەي مالە كەيدا بەناخى زەۋىيدا بەرئى.

(3) فەرمۇو گەورەم، وېرپاي عەرزى ئىختىرام، ھەممو مەعلۇوماتىكى لەسەر بەندەي موتىعەن تىدەيە!!)

ئەم جارهیان مودیر خاوه خلیچک دەستى بىر، وەلى لەپىر بەدۇو پەنچە نامەكەی لەدەستت ھەلپىچورقاند. كەمن سوکنایى بە دەرۈونى ماندووى مامۆستا هىن گەيىشت. دواتر دەستى بىر سىنىيە پاقلاوهى سەربە بىرنجۇكى سېپى لەسەرى كۆلەلەڭرى مىزىدىنداڭ داگرت و بۇ بەرىۋەبەرى راگرت. بەرىۋەبەر لەنيوان بىرنجۇكە كەمە سەرنجى پاقلاوه و برمە و زلووپىايى بەشىلەمى دەدا و مامۆستا هىنپىش ھەروا لە بىنەوە دىقەتى رۇوى بەرىۋەبەرى دەدا. بەشكو ھېمایەكى دلخۇشكەرى تىدا بخۇنېتىھو. بەلام نەيىنى بەرىۋەبەر زارى بۇ ئەو شىرىنپىش بەدەست و دل دروست كراو و رازاواھى ئاوبىكا. (بلىنى شەكرەي بىت و من پىم نەزانىپىن) ئەم پرسىارە ناكاوه چاوهپوان نەكراوه دووچارى تەرىق بۇونەھەي كرد. مامۆستا هىن دەستى بە سىنىيەكەمە وشك بىبو، بەرىۋەبەرى پەرورەد و فيزىرىدىن لىنى وەرنەدەگرت. لەم دەممەدا گەمالە رەش لىنى دەھاتە پىشىر. لمۇزى بۇ ناوگەلى دەھيتا و بۇنى پىتوھەدە كرد. گەمال بەدەم كلكە سووتەھە لەمۇزى ھەلدەبەرى. ھەلدەسايە سەر پىيان و بەچاوه زەردەكەنى لە پاقلاوه کانى دەروانى. مامۆستا هىن چارەسەرىتىكى بۇ ئەم ھەلۇيىستە نائارامە پىتەبىبو. وەك لەم دەرفەتەدا مېشىكى تەواو جام بۇوبىن ھەنگاۋىتكى گونجاوى بەخەيالدا نەدەھات تاكو خۆي پى لە فاقەتى ئەم پەريشان حالىيە دەرباز بىكا.

((قوربان بەئەزىت نەبن لىيم وەرنەگىرى؟!))

بەزمانىتكى پىر لە كەپۋەزانەھە و لالانەھە ئەمەت و يەكسەر گەمالە رەش وشەبەۋەھە بۇ وەرگىرایە سەر زمانى عەوۇھەو.. ھەممو ئاواتى ھاتۇتە سەر ئەھەتى، بەرىۋەبەرى پەرورەد دلى نەرم بىت و ئەو سىنىيەكى، كە بۇتە لاشەيەك بەسەر دەستەكانتىو، لىنى وەربىرى و لەم نەھامەتىيەتىيە تىيىكە وتۇوھە رېزگارى كا.. بەلام ئەھەتى، ئەم وَا خەرىيە ئاوى پىتى دايە و ئەھىپىش بەچەقى نەفرەتدا چۈوه؛ نايەتە رەدار لوپىن وەرنەگىرى. ترسى ئەھەتى لى نىشتۇرۇ ئەو پەلييەتى، كە ھەشىتى بىدۇرەتىن. لە گەل گەرمە گەرمى وەرىنى گەمالدا. بەرىۋەبەرى پەرورەد ھاراندى:

((لە ئاستى خۆت دايىنى؟))

دېسان وەك فەرمان ئەم چوار وشەيەت لەدەم دەرپەرى. مامۆستا هىنپىش خواخاۋى فەرمانىتكى وەھەتى بۇو، لەجىنى خۆي نوشتاپىيە و سىنىيە پاقلاوه كەتى لەدەم دەرگە و بەرىپى بەرىۋەبەردا دانا. نەختى لەولاتر نامەكەتى، كە بەو رەنچ و تەقەللەيە تا نۇوسى و پىندەچى دېسان بەرىۋەبەر بەدەستى ئەنچەست فېرىي دابى، ھەلگەرتهوھ.. فۇويەكى ليكىد و ھەمدىسىرۇ بۇي درىزىكىدە. بەرىۋەسارييەكەمە پارپانەھەتى لى دەچۈرە وتنى: (ئەم كاغەزە خاصە بەجەذابتان!!))

بەرىۋەبەر پەرددى بىرنجۇكى لەسەر سىنىيە كە لادەبرەد و وتنى:

((لەسەر سىنىيە كە دايىنى و ھەقت نەبن !!))

مامۆستاھىن بەھېمەنی دانەھەيەھە و نامەكەي لەسەر زلۇبىياپەك داناو گورج راپاست بۇوە. نامەتى تاين توند بە زلۇبىاکەمە لەك. چاوهپوان بۇو بەرىۋەبەرى پەرورەد سوپاس و پىزىانىن پىشان بىدا. وەلى ئەو بەكوج كوج سەگەكەي بانگ كەرددە. ترسىك وەك خەنچەرى دەبان خزايى سەنۇوقى سىنگىيەھە و خۆي گەياندە پەپە كەدى دلى. ترسى ئەھەتى گەمالە رەشى تىيەردا، كە لەم كاتەدا گەرابۇۋە باچەچەكەيان. گەمالە رەش بەكەلەقىن بە دەنگىوھەتات. بەرىۋەبەرى گىشتى ئامازىھى سىنىيە كەتى كەدەن. سەگى تاين لمۇزى دانەواند و مەرەۋەكايە سىنىيە شىرىنىيە. ئەھەنەدە بەتاسوقەوە سەرى تىزەندى؛ مىزىدىنداڭ كۆلەلەڭر، كە چاوهپوانى كرەت بۇوە. زىچەزىچ زارى كەوتە سەرئاۋ. گەمالە رەش جارو بار لمۇزىكىشى بۇ نامە كە دەبرەد و بۇئىتكى پىۋە دەكىد. دەبۈوارد و ئەمما دەگەرەيەھە سەر داگرماندى زلۇبىا و شەعرىيە و بوخۇچە و داتلى و گىتەمەزگەن و... وەك دىلەسەگە كەتى دايىكى لە تەمەنەن گوجىلەيەھە بەپاقلاوه گۆشى كەردىن. مامۆستاھىن بىنالى لە ئارەقەدا جىلەتى دەھات. تىۋك تىۋك ئارەقەي لىنج بەلاجانگ و گەردىدا دەھاتتە خوار و زمانى لە زارىدا بۇوە بە پەلەس و خۆي بۇ رانەدەگىرە. بەرىۋەبەر يىش بەسەرەتى دەستى بەسەرەپىشى گەمالە كەيدا دەھىتىا و نەرمە ختووگە كە گەردىنى دەدا و دەيخوراند؛ بە سەرەتىكىش بەدەم بىسکە و زەرددەخەنەھە، سەرنجى مامۆستا هىنپى دەدا و پاچە كۆلەتى لە ناخىدا دەكىد. مامۆستا هىن لە پېرىتى دىتى جىلەكە ئانى بەبەرى دەلب دەبن. ملېنەدە كەتى لە زەھى دەخشى و بەرددە گەمى مالى بەرىۋەبەر گەسک دەدا.

باله‌کانی کورت بعونه‌تهوه و دسته‌کانی بزرگوون و سه‌رقوئی چاکه‌ته‌که‌ی شه‌په‌شه‌پیتی و لاقه‌کانیشی تهواو کورت بعونه‌تهوه. نیوه‌ی راستی پاتنوله‌که‌ی نیشتّوته سه‌ر پیلاوه‌کانی. پیلاوه‌ی چن؟ پیله‌کانی هینده بچوک بعونه‌تهوه. پیلاوه‌کانی وه‌ک حوطه‌ی به‌لهم دهنوتین. ماموستا هین ئوه‌ندھی گزگلیکی ماوه‌تهوه.. يان له مشکنکی بوره‌قنه ده‌چن که‌وتیتھ جه‌واله‌وه. ئەم ئیستا له مشکنک بترازی هیچی دیکه نیبه. مشکنک، له پریکدا خۆی له‌پیش عەزیایه‌کی راساودا بینبین. عەزیایه‌کی بەسام، يه‌ک بەخۆی دەمی بۆ کردبیتھو تا قووتی بدا. مشکنکی بەیده‌ست و تۆقیو. نه پای ماوه (رایا)، نه زاری ماوه (ها) کا..

کۆنباون، 26.6.2005

بەریو بەری مەعاريف: (مدیر المعرف)، بەریو بەری پەروەردەی سەرددەمی پاشایه‌تى

پشکنەر: (مفتىش)، سەرپەرشتىيارى پەروەردەی سەرددەمی پاشایه‌تى

تەبریك: (تبریك)، موبارەک بادىي، پېرۋىزبائى

بىلا مۇنازىع: (بلا منازع)، بىن رېكابەر

موستەحق: (مستحق)، شايىان، شايسىتە

موجەددەدەن: (مجدد)، لەنۇى

مەنصبى رەفیع: (المنصب الرفيع)، پۆستى بالا، پلەو پايەتى بەرز

مۈخلىص: (مخلص)، دىلسۆز

مودىپىرول ئومۇور: (مدبر الامور)، كارسازى كاران

گىنەمەزگىن: جۆرىكە له‌كارى هەۋىرى ناوجەھى هەۋامان.

پاكەتى غازى: جۆرى بۇو له سىگارى سەرددەمی پاشایه‌تى.

سەلیم: (سلیم)، ساغ، دروست

سەھوى: (سوى)، راست و دروست

سلىوك: (سلوك)، ئاكار

موعەللا: (معلى)، بەرز و بالا

تەعرىف: (تعريف)، پەسن دان، پىتاسە

برنجۆك: قوماشىكى تەنگە

فاقە: داو، بۆ گرتى بالىندا

ملېھند: بۆيمباخ، كەرەۋىتە

صنف: (صف)، پۆلى قوتاپخانە

قەپەگۆل: گەمالى زل

فيله‌زەلام: پىاواي زەبەلاح، لەندەھوور

خومار: كەسى دواي مەستى دووجارى ژانه‌سەر بۇوبى.

موباشەرە: (مباشرة)، دەست بە كاربوون

مۇتىع: (مطیع)، گوېرپايدىل

كىلەسۈوتە: كىلەلەقى

گەپەگەپى: ئەدو پىاواي سەرى بەتەواوى رەوتاپىتەوه، يان چەند تالىكى پىۋەمابى.

بەئەزىت نەبىن: بەئەرك نەبىن

ھەمدىسەرە: ھەمدىس، دىسان، ھەمدىسان

گوجىلە: توتەلە سەگ

تۇوتەمى سىاوا: (ھەورامىيە) واتە: سەگى رەش

عەزىا: ئەڙدیها

وەزىارە: ھاوينگەيەكى دلگىرە لە زنجىرە چىاي سەگرمە، نزىك بەشارۆچكەي قەرەداخ.

پەنماو: ئاوساوا